

## **Svar på skriftligt spørgsmål om skolfotograferingens höga kostnader för barnfamiljerna och att stävja marknadsföringen i barnens vardag**

### **Till riksdagens talman**

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 521/2017 rd undertecknat av riksdagsledamot Satu Taavitsainen /sd:

*Vilka åtgärder ämnar ministern vidta för att sänka priserna på daghems- och skolfoton och hejda miljonbusinessen,*

*hur ämnar ministern trygga barnets ställning som konsument och stävja olika typer av marknadsföring i barns och ungas dagliga miljöer, i daghem och skolor och*

*hur ämnar ministern ingripa i den ojämlikhetsutveckling som börjar redan i daghemmet och grundskolan?*

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Lagstiftningen om undervisningsväsendet ålägger inte undervisnings- eller utbildningsanordnaren att ordna fotografering. Fotograferingarna har under årtiondenas lopp etablerats som en årlig verksamhet i daghem, skolor och vid läroanstalter på andra stadiet. Utbildningsstyrelsen utarbetade 2011 tillsammans med Finlands Kommunförbund, Suomen Rehtorit ry och Finlands Föräldraförbund rf en rekommendation om anordnande av fotografering i skolor. Syftet med rekommendationen är att öka öppenheten i förfarandena i anslutning till fotograferingarna, etablera god praxis och säkra att vårdnadshavarna kan skaffa högklassiga skolfoton till ett rimligt pris. I rekommendationen anvisas undervisningsanordnare om bra principer och god praxis i samband med beställning och anordnande av skolfotograferingar.

Enligt rekommendationen ska den som ingår avtalet med fotoateljén enligt utbildnings- eller undervisningsanordnarens uppdrag vara skolan eller en aktör med rättskapacitet utom skolan, till exempel en registrerad föräldraförening. Elevernas vårdnadshavare eller deras lagliga företrädare ska höras innan man fattar beslut om hur avtalet ska göras upp.

Eftersom undervisnings- eller utbildningsanordnaren inte betalar bilderna, är det inte fråga om en offentlig upphandling enligt lagen om offentlig upphandling och koncession (1397/2016). Utbildningsstyrelsen rekommenderar emellertid att man med tanke på en opartisk behandling av fotoateljéerna och för att säkra upphandlingens kvalitet och ett rimligt pris för upphandlingen publicerar en öppen anbudsbegäran, varvid alla intresserade fotoateljéer kan lämna anbud, eller så begärs anbud av ett par eller fler ateljéer. På så sätt strävar man också efter att priserna på skolfoton ska hållas på en rimlig nivå.

## Svar på skriftligt spørgsmål SSS 521/2017 rd

Undervisnings- och kulturministeriet betonar att fotograferingar som ordnas i daghem, skolor och vid läroanstalter ska genomföras på ett sådant sätt att frågan om huruvida barnen eller de unga deltar eller inte deltar i fotograferingarna inte gör att de får en stämpel eller medför andra negativa följder, och deltagandet i fotograferingarna ska vara genuint frivilligt. Enligt lagstiftningen bär anordnare av småbarnspedagogik, undervisning och utbildning det främsta ansvaret för att barnens och elevernas rättsskydd tillgodoses.

Grunderna för läroplanen för förskoleundervisning och grundläggande utbildning samt grunderna för gymnasieutbildningen och planen för småbarnspedagogik förnyades 2014–2016. Principerna för en hållbar livsstil ingår som en ämnesshelhet eller värdegrund i alla nya läroplansdokument. Inom småbarnspedagogiken identifieras och följs principerna för en hållbar livsstil så att den sociala, kulturella, ekonomiska och ekologiska dimensionen beaktas. Nödvändigheten av en hållbar livsstil är en central värdegrund för läroplanerna för den grundläggande utbildningen 2014. Inom den grundläggande utbildningen funderar man på konflikter mellan konsumtionsvanor och produktionssätt, å ena sidan, och en hållbar framtid, å andra sidan. Eleverna styrs till kunskaper om samhällsliga strukturer och lösningar som påverkar utvecklingen samt till att påverka dessa.

Enligt 16 § i Finlands grundlag (731/1999) har alla rätt till avgiftsfri grundläggande utbildning, och detta är en subjektiv rättighet för varje individ. I och med att den grundläggande utbildningen ska vara avgiftsfri ska eleverna kunna få undervisning utan att det medför kostnader för dem. Oavsett ekonomisk ställning har alla barn rätt till undervisning enligt lagen om grundläggande utbildning (628/1998). Därtill ska det allmänna, enligt vad som närmare bestäms genom lag, säkerställa lika möjligheter för var och en att oavsett medellöshet enligt sin förmåga och sina särskilda behov få även annan än grundläggande utbildning samt utveckla sig själv.

Vad gäller kostnader på andra stadiet har Utbildningsstyrelsen getts i uppdrag att genomföra en utredning om kostnader för studerande och deras familjer. I utredningen uppskattas dessutom antalet studerande för vilka kostnaderna för utbildning på andra stadiet har utgjort eller kan utgöra ett hinder för utbildning. I utredningen går man också igenom stödsystem genom vilka studerande för närvarande kan få stöd om de kostnader som utbildningen föranleder riskerar att bli ett hinder för utbildningen.

Utifrån utredningen bedöms behovet av eventuella nya åtgärder för att säkerställa jämställdhet vad gäller möjligheter inom utbildning och att möjligheten till utbildning inte för någon är beroende av vilka kostnader utbildningen föranleder. Ärendet är av högsta prioritet.

Helsingfors 11.12.2017

Undervisningsminister Sanni Grahn-Laasonen